

Αθήνα, 20 Απριλίου 2021

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τους κ.κ. Υπουργούς:

- Πολιτισμού & Αθλητισμού
- Υποδομών & Μεταφορών
- Εσωτερικών

ΘΕΜΑ: Ανάγκη συντήρησης του βυζαντινού ναού του Ασωμάτου στην Μάνη

Στην ευρύτερη περιοχή της Κίττας διασώζονται ορισμένα από τα σημαντικότερα βυζαντινά μνημεία της Μέσα Μάνης. Μεταξύ αυτών, ο σταυροειδής εγγεγραμμένος ναός του Ασωμάτου στην οροσειρά του Σαγγιά, στη θέση Κακόβουνο ή Χελιδόνι, κηρυγμένος ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο (Υ.Α. 15904/24.11.1962, ΦΕΚ 473/Β/17.12.1962).

Ο βυζαντινός ναός του Ασωμάτου είναι ένα κτίσμα μοναδικής ναοδομίας, χρονολογούμενο στον 10ο αιώνα, που, δυστυχώς, με την πάροδο του χρόνου έχει υποστεί σημαντικές φθορές και εξακολουθεί να καταστρέφεται. Πρόκειται για μνημείο που συνιστά σημαντικό τοπόσημο και σημείο αναφοράς για το χωριό Καλονιούς, αλλά και για την ευρύτερη περιοχή της Μέσα Μάνης.

Ο Ασωμάτος είναι βυζαντινός ναός του 10ου – 11ου αιώνα, σταυροειδής, τρουλαίος, που έχει τετράστυλο προστώο και είναι αφιερωμένος στον Αρχάγγελο Μιχαήλ. Εκτός από την ξεχωριστή τοιχοδομία του, ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του είναι και η κάλυψη με μεγάλο τρούλο, η οποία διαρθρώνεται με χωνευτές λίθινες νευρώσεις, που διαγράφουν σταυρό. Ο καθηγητής Ν. Γκιολές θεωρεί τις νευρώσεις και το προστώο ως Γεωργιανή επίδραση, καθώς συναντώνται στη Γεωργία ήδη από τον 6ο αι. Ο ναός έχει διαστάσεις 7,16Χ6,23 και είναι χτισμένος με πλακόμορφες πέτρες και πηλό. Οι τρεις ασίδες είναι ημικυκλικές και ο τρούλος οκταγωνικός. Εσωτερικά διατηρούνται αρχαϊκά μάρμαρα με παραστάσεις.

Η Κίττα βρίσκεται 21 χλμ. νότια της Αρεόπολης και 4 χλμ. πριν από τον Γερολιμένα. Βορειοανατολικά της Κίττας χωροθετείται το χωριό Καλονιοί και ψηλότερα δυο πλαγιές του Σαγγιά που ενώνονται και σχηματίζουν μικρή ρεματιά. Στο σημείο που τελειώνει η άσφαλτος, στην έξοδο των Καλονιών, ξεκινάει κακοτράχαλος αγροτικός δρόμος, που δεν είναι προσβάσιμος με μεταφορικό μέσο. Η επίστρωση ενός, ήδη διανοιγμένου αγροτικού δρόμου

δύο χιλιομέτρων, μπορεί να πραγματοποιηθεί εύκολα από τον Δήμο Ανατολικής Μάνης, την Περιφερειακή Ενότητα Λακωνίας και την Περιφέρεια Πελοποννήσου και είναι απολύτως απαραίτητη, καθώς η πρόσβαση μέσω του φθαρμένου και απαρχαιωμένου υφιστάμενου οδικού δικτύου, που δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις σύγχρονες ανάγκες των κατοίκων και των επισκεπτών της περιοχής, είναι προβληματική.

Η αρμόδια για τα μνημεία της Μάνης Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας, λόγω της απομακρυσμένης τοποθεσίας του Ασωμάτου, της απουσίας εύκολης πρόσβασης στη θέση και της τραγικής υποστελέχωσης, δεν έχει επέμβει στον ναό Ασωμάτου, μολονότι οι εργαζόμενοι στην Εφορεία καταβάλλουν φιλότιμες προσπάθειες. Ο ναός λεηλατήθηκε, αφού αφαιρέθηκαν όλα τα στοιχεία που μπορούσαν να μεταφερθούν από τα εξάιρετα σκαλιστά του μάρμαρα. Τα βοοειδή που μπεινοβγαίνουν ακόμα και σήμερα στο ναό συμβάλλουν στο να γκρεμιστούν πολλά από τα σημεία του βυζαντινού μνημείου. Παρά ταύτα, διατηρούνται και παραμένουν στην θέση τους τα κυριότερα στοιχεία του οικοδομήματος και τα εξάιρετα σκαλιστά ογκώδη μάρμαρα, τα οποία και πρέπει να διασωθούν.

Επειδή η συνεχής προστασία και διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς είναι ηθική υποχρέωση και βασική αποστολή του Υπουργείου Πολιτισμού,

Επειδή μετά την απόφαση της Υπουργού Πολιτισμού για την κατάργηση του περιορισμού της οπτικής επαφής από παραδοσιακούς οικισμούς, όπως η Κίττα, στην εγκατάσταση ανεμογεννητριών που θα επιτείνει την υποβάθμιση των παραδοσιακών οικισμών Εδικής Κρατικής Προστασίας,

Επειδή τα βυζαντινά, ιστορικά και θρησκευτικά μνημεία της Μάνης για πολύ καιρό παρέμεναν άγνωστα, χωρίς να έχουν μελετηθεί και προστατευθεί επαρκώς,

Επειδή είναι δεδομένη η μεγάλη σημασία του ναού για την περιοχή, την ιστορία και τον πολιτισμό,

Επειδή είναι καθήκον της πολιτείας να προστατεύει τους πολιτιστικούς της θησαυρούς και την ιδιαίτερη οικιστική της περιοχή της Μάνης και να αναδεικνύει την πολιτιστική μας κληρονομιά.

Ερωτώνται οι κ.κ. Υπουργοί:

1. Σε ποιες ενέργειες διαφύλαξης, συντήρησης και ανάδειξης του Βυζαντινού αυτού μνημείου πρόκειται να προβείτε;
2. Σκοπεύετε να εντάξετε τον ναό σε πρόγραμμα προστασίας, συντήρησης και ανάδειξης του μνημείου;
3. Σκοπεύετε να κάνετε κάποιες ενέργειες για την επίστρωση ενός αγροτικού δρόμου μήκους δύο χιλιομέτρων για να αναδειχθεί το βυζαντινό μνημείο και ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του έργου;

Ο Ερωτών Βουλευτής
Αραχωβίτης Σταύρος